

LUMINAREI.

Gazeta Beserecésca, Politica, e literaria.

Cu preț Gratiósa invoientia.

Miercuri

Nr. LIX.

11 Februariu. 1848

VIENA., 9 febr. Maiestatea Sa Imperatulu bene voi cu indurare cu datu de 9 jan. a trame- te urmatori'a scrisoria de mana catra Exc. Sa D. Locutienutoriul-Marescalcu-de-Campu si Gene- rariul-Comandu in Transilvania, L. B. de Puchner: „Care Baronu de Puchner! cantandu Io la de- curs'a dieta transilvana, la a careia fericita in- chiare Voi ca al Mieu Comisariu cu asia activitate ati colucratu, Me sentiui misicatu pre- in acésta scrisoria de mana a Ve esprime deple- n'a Mea multiemire'.

Viena 9 jan. 1848.

FERDINANDU m. pr.

Viena. Un'a dein Gazetele unguresci de Clusiu ne aduce acea importatoria, ci numai pre scur- tu atensa scire, cum ca M. Sa bene voi a confirmá pre Rm. D. Andreiu SCHAGUNA de Episco- pu de Ritulu grecescu n. u. in Transilvania. Ver- tutile acestui mare barbatu romanu sunt mai cu- noscute, de catu se aiba trebuentia de a nostra lauda, in catu neci inimicii nu-ile aru poté ne- gá; si credemu, cá Grati'a M. Sale n'a potutu se cada pre o persona mai meritatoria de o asia mare chiamare. Multe dile! si dein partea no- stra - i orámu.

VIENA, 4 febr. In 2 ale acestia Cesare'a A- cademia a scientieloru subtu presidiulu inaltului ei Curatoriu, Serenisimulni Domnu Archiduce Joane Baptista tienú in sal'a cea mare a Sta- turiloru Austriei de diosu Siedenti'a solene de deschidere, caresi luá stralucirea dein fienti'a de facie a Inaltieloru sale cesaree, Serenisimiloru Dom- ni Archiduci Franciscu Carolu, Franciscu, Ferdinandu, Ludovicu, Albertu, Carolu Ferdinandu, Vilhelmu, Leopoldu, Inaltie- loru Sale regie Domni Archiduci Ferdinandu si Maximilianu d'Este, inaintea unui atatu de stralucitu catu si numerosu cercu de auditori, in fruntea carui se aflá Corpulu diplomatecu si cei mai inalti ces. r. Dignitari de Curte si de Státu.

Inaltia Sa cesarea, Serenisimulu Domnu Cu- ratoriu bene voi mai antaiu catra acei 28 Aca- demici de facie a indrepta cuvente inaltiatorie si caldurose, precum urmeza:

„Maiestatea Sa cu ocaసిunea intemeiarei u- nei Academie imp. de Scientie, se indurá in Pa- tentea dein 14 maiu 1847 asi raspunde pre Inal- t'a Sa plecarea: „dupa esemplulu gloriosiloru pre- decesori, intru inaintarea scientieloru si in la- tirea de cunoscentie solide a recunosce unu de- in jcele mai defrunte midi-loce spre benele so- cietatei cetatiane si spre ajungerea scopuriloru Guberniului, ér' nevoientiele barbatiloru, carii prein o lucrare cu succesu bunu se distingu in- tru acesta indreptare, cu pre Inalta buna-voien- tia ale redicá si ajutori.“ Intr' aste e pusa esen- ti'a pre Inaltului donu,—intru un intielesu cu a-

cele sentiemente, prein carele M. Sa s'a inveti- atu, pre cu tota grati'a a impleni dreptele dori- ri ale supusiloru sei pre calea regulata asternute M. Sale; intr' aste cuvente e insemnata si fruno- s'a si inalt'a chiamare a nevoientieloru Aca- demiei.—Iertatimi dar' mie, pre carele incredenti- area Imperatului m'a chiamatu se aducu doririle, cererile si lucrarile vostre la petiorele tronului, mai antaiu se aducu Aceluiasi, astadi la cea mai deprina a nostra solene adunare, multiemita pre- tru fundarea, confirmarea si maranimos'a dota- re acestei Academie.—Domnii miei Academici! Mare e asteptarea dela a vostra impreuna lucre- re, mare cererea tempului, insemnate sunt lucre- rile Insociriloru scientifice mai vechi si mai no- ue; cu acestea intrati voi in concursu, ca repre- sentantii poteriloru scientiesci a unui pre poten- tiosu Statu. A vostru este acum, a ve deslegá problem'a cu seriozitate, satoria, si impreuna-lu- crare unanima. Midi-locele, ce ve stau intru de- spusu-ve, ve sunt cunoscute, formele in carele, ave- ti a ve misicá, ve sunt regulate prein ins'asi de voi-ve data Ordene a lucrariloru; calile, pre care- le poteti intrá, ve sunt aplanate.—Natiunalitati- le monarchiei nostre sunt in midi-locu-ve repre- sentate, si de ve veti aflá cu totii inflacarati pre- tru scopulu vostru cu o anima, cu un cugetu, asia voru esi bune fracturi dein nevoienti'a si inti- mulu vostru comerciu. Noue legature se voru in- nodá, multe prejudecia voru desparé, cunoscentie- le folositorie, progresele si descoperitiunile curan- du voru deveni bene-comune toturoru vitieloru de popora a Austriei. Atunci recunoscentia si multiemita pre asta Academia, si gloria pre acci membri va repausá, carii chiaru cuprendiendu chiamarea loru, cu sacrificia si resemnare indre- ptara antái pasi ai Academie. Ea va fi placuta, prentu folosulu deintr'ins'a curretoriu, poporalo- ru Austriei,—ea va fi marirea loru; prein lucre- rile sale castigandu intregu respectulu dela tieri- le dein la-intru si dein a-fora, va dá o noua a- deverentia, cate poteri spirituali jacu in Statulu imperatescu al Austriei; si prein implenirea chia- marei sale va meritá multiemirea Imperatului seu, caruia ea are tote a ile multiemi'.

Dupa acea Presidentele Academie, Baronulu Jos. de Hammer-Purgstall, tienú un cuventu, in care infaciosá nevoientiele mai dein ainte, de a infientiá o Academia de Scientie in Viena, mo- mentulu si folosulu unui atare Institutu, inaltulu meritu al barbatiloru de Statu carii ajutara la in- fientiarea ei, specialitatea nou-fundatei Aca- demie representatorie de tote nationalitatile Impe- riului Austriannu, proportiunea ambelorui ei clasi, si campulu deschisu ei spre lucrare in tienutulu scientieloru. (Astu Cuventu vomu cu munecá in- tru un numeru venitoriu.)

In capetu, Generariu-Secretariulu reportà despre activitatea de acum si form'a Academiei; intre altele publicandu si alegerile in 26 jan. facute spre plinirea membriloru Academiei, si intarirea acelor'a decatra M. Sa cu prè Inalta Resolutiune dein 1 febr., cu care ocaziune se aduse a mente si de repausatii comembri actuali: J. Wehnrich, si L. Pyrker Patriarca - A. Episcopu; precum si problemele alese de Academia: istorica standu dein 5 altele, prentu computarea istoriei Imperatului Rudolfulu I de Habsburg; filologica, prentu restatorirea unei foneteci comparative a limbei slavice; fizicale despre teori'a caldurei deduse; si fisiologica, despre partea ce o are farin'a (pollen) planteloru phanerogamice intru formarea embriului etc.

Pretiuulu prentu cea istorica: cele patru de antaiu cate 1000 fl. cm, ér' a cincia 2000 fl.; — prentu cele filologice si fizicali cate 1000 fl. ér' prentu cea botanica 600 fl. cm. Respunsesele trebuie tramise pan' la capetulu lui dec. 1849. Er' publicarea ajudecarii pretiuriloru se va face in maiu 1850. Ci mai detaiatu cu altu numeru.

Dein cuventarea Secretariului Academiei se cunoște, ca Academi'a, precum erá de acceptatu, sia presemnatu si in parte inca si pan' acum a preparatu, lucrari de cea mai inalta importatiune. Asia clasa istorica-filologica, spre inaintarea istoriei patriei, intru intielesulu mai largu, sia luat de problema mai de frunte, a culege si a dá afora funtile istoriei austriace in doue mai mari despartituri: Scriptori si diplomate, Scriptori, et Diplomataria, si incinci diverse subtudespartiri, precum: Fontes rerum Austriacarum, Bohemicarum, Hungaricarum, Polonicarum et Italicarum, si mai alesu cu respectu la evulu mediu. Spre acestu scopu ea a constacutitu o Comisiune permanente, carei é impusa indereptarea lucruriloru spre acestu scopu mare, carea si pan' acum s'a pusu in cumenecatiune cu membrii dein afora ai Academiei si cu alti cercetatori ai istoriei patriei. Funtahe, care pan' acum erau numai dorire santa, s'au castigatu etc.

In siedenti'a dein 14:26 jan. se alesera: optu membri onorarii dein la-intru, si cate-optu dein afora prentu amendone clasile. Cei dein la-intru sunt: Inaltiele sale AA. DD. Franciscu Carolu si Ludovicu, Principele Cl. de Metternich; Excc. Sale Fr. A. Com. de Kolowrat-Liebsteinsky, Com. J. E. de Münch-Bellinghausen, Ministri; Com. C. de Inzaghi, Bar. C. Fr. Kübeck de Köbau, si Bar. Fr. de Pillersdorff. — Cei dein afora sunt, prentu clasa istorica-filologica: Jac. Grimm in Berlin; Fr. P. G. Guizot in Paris, G. Hermann in Lipsia, A. Mai in Roma, G. H. Pertz in Berlin, J. Reinaud in Paris, C. Ritter in Berlin, si H. Wilson in Oxford; ér' prentu cea matematica-naturale: R. Brown in London, Bar. J. de Berzelius in Stockholm, L. de Buch in Berlin, M. Faraday in London, Fr. Gauss in Göttinga, Bar. Ales. de Humboldt in Berlin, Bar. J. de Liebig in Giessen, si J. Müller in Berlin. — De odata se alesere cate 18 membri prentu fia-carele dein doue clasi, atatu da in la-intru, catu si dein afora.

POSITIONU, 3 fevr. st. n. Dupa restempu indelungatu, la Tabl'a Magnatiloru adi se reincepura consuatuirile. Dupa ce auditorimea preste mesura sgomotosa fú adusa laticere, si se cetira cateva anuncieri

ale Tablei dediosu, se aplicara a se consuatui in obiectulu de scumparere totali. Mai antaiu B. Nic. Vay pazitoriulu coronei se scula cu un proiectu: „adeca elu nevrendu a desceptá desputa despre principiulu oblegarei la descumperarea totale, catu e prentu deputatiunea regnicolare esmitenda cu acelu modu provoca pre Magnati a se invoii, ca deputatiunea se aiba de instructiune: inainte de tote a procurá midilöce, prein care se pota fi cu potentia, ca cei ce voru a se descumpará, se escontenteze de plenu pre domniulu panentescu; si prentu sigurisire se proiecteze si un scaunu judecatorescu nepartiale, carele pre cale simpla si regulata cu dreptate se decida catetimea escontentarei domniulu pam. la casuri particulari de descumparare; si deca acést'a se va templá cu deplena escontentare a intereselor subversanti, deputatiunea se aiba potere a planizá si lege obligatoria spre intemparile, candu colonulu ar' fi in stare a escontentá de plenu pre domniulu seu pam., si acést'a lar' impiedecá totusi; de odata deputatiunea se grigésca si despre aceea, ca oblegarea se se stenda si asupra coloniloru, unde ar' cere aceea firea lucrului.“ Se sculata si altii cuventandu pro si contra, asia catu consvatuirile nu se potura inchiá adi, pan' ce in 4 fevr. continuanduse, dar' de ora ce esentiale diferire nu se areta in contra proiectulu mai de susu, in urma In. Sa Palatinulu enuncia maioretatea spre partea B. lui Nic. Vay. — Apoi se pertractá proiectulu de lege in obiectulu limbei si natiualetatei unguresci: J. Lonovics episcopulu Csanadului comendá cateva modificari. Com. Lud. Batthyány purcediendu dein principiulu, ca marimea natiuale nu se conditiuneza de limba, ci de asinetatea libertatei, voiesce ca Partiloru reincorporate in loculu limbei latine se se de usuarea limbei croatece. Catu e prentu asta se continuara desputele si in 5 fevr. pan' ce se acceptá proiectutulu Com. Em. Desseswfy, ca adeca in Partile reincorporate, prentu cauzele dein la intru determinarea limbei de manipulare lise lasa pre voia. —

Posionu. 5 fevr. st. n. In Siedenti'a cerc. de adi cu cea mai mare interitare si cu inustrari amare reciproce se pertractá rescriptulu b. r. sositu in obiectulu Administratoriloru Comitatu-ali. Dein partea opusetiunei voitorie a remané si a se apropiá pre terenulu cumpetului L. Szentiványi (dep. Gömör.) dupa conferentie de trei dile proiectá, ca in adres'a danda spre rescriptulu Maiestatei Sale se se descopere multiamita prentu bun'a voientia aretata in rescriptu, cumi care a pune capetu angorei natiunei desceptate prein nou'a sistenta, dar' deodata sese enunciesi atata, cumi a angorea natiunei n'a fostu neintemeiata, si ca s'ar' postí si realizarea in fapta a bunei voientie, enumeranduse tote specialitatile gravaminali, in care jaco angorea natiunei; — celalaltu proiectu se facu de Melch. Lonyai (Beregh), ca adeca enunciacunduse multiamita, se remana la o parte tote pretensiunile si enumerarea specialitatiloru gravaminali. — Dupa erumperi taiatorie deveni lucrulu la votizare si in contra a 23 voturi cu 24 invinse proiectulu deputatulu de Beregh. Spre acést'a se amarira forte. atatu opusetiunali deintre deputati, catu si auditorii. Celalalte despute interitate cursera asupra intrebatiunei, ca ore prein acceptarea proiectulu de Beregh sistem'a Administratoriloru luat s'a de totu deintre gravamini, séu ba? Ast' forma desputele ferbenti nu incetara neci in Siedentiele cerculari

dein 7 si 8 fevr. Pat' ce deputatul Comit. Bekes proiecta modificarea, ca in adresa se se sprime, cumca „SS. in respectulu acest'a si-voru reserbá pertractarea gravaminiloru speciali reprezentande.“ Inca nu s'a decisu. Maioritaea se vede aesi prentu acestu proiectu modificatu.

D A N I A.

KIOBNHAVN, 17: 29 jan. M. Sa prein un Rescriptu cu datu de eri a garantiatu intruduce-rea unei Constetutiuni prentu regatu si Principatele Schleswig-Holstein. Punturile ei mai de frunte voru fi: infientiarea de Staturi cumuni intru asemene numeru dein regatu si principate, carele regulariu se voru convocá in anumite tempuri in anumite periode, acum in regatu acum in principate sciambandu, in cetati ce mai de aproape se voru semná. Drepturile, ce se voru aplacedá Staturiloru, si in Constetutiune mai de aproape se voru determiná, voru stá intru colucrarea conclusiva: la sciambarea tribute-loru si amenestrarea financiaria, la asiediarea de legi atengatorie de negociate regatului si ale principatelor, precum si dreptulu de a propune M. Sale proiecte prentu atari lucruri, ce atatu de regatu catu si de principate se atengu. Prein care inse Constetutiune nemica se va sciambá intru Ordenarile mai de multu dein 28 maiu 1831 si 15 1834, ce se atengu de statutile provinciali ale regatului si ale principatelor, si de impreunarea acestoru dein urma atatu cu regatulu Daniei catu si in relatiunile loru catra Confedera-tiunea germana. In urma constetutiunea va se cuprenda despusetiuni spre garantiarea atatu a limbei danice catu si germane in preatensele principate. —Tote punturile inse, cate voru se intre in Constetutiune, mai antaiuse voru supune dejudecarii a barbati credentiosi si precéputori, carii se voru alege prein diversele clasi ale membriloru Staturiloru provinciali, prein preutime, prelati, calaretii principatelor si prein cosistoriale uni-versitatiloru de Kopenhaga si Kiel.—Pre zelosele inse principate, se pare, cá nu voru se aiba de-stula incredere in cuventulu regin, temenduse, ca nu prein ast'a mai multu se se comprométa inde-pendenti'a principatelor de catra regatulu Daniei. — In 14: 26 jan. M. Sa denumi de principe ereditariu pre Principele Fredericu Ferdinandu de Dania, unchiulu M. Sale (fratele repausatului re-ge), nascutu in 22 nov. 1792 si asia cu 16 ani mai vechiu, ca si regele de acum fóra prunci.— R. Rescriptu despre casarea totutoru proceseloru politice si de prelu, ce erau in cursu, a facutu cea mai imbucuratoria impresiune in animele totutoru, de unde se accepta in venitoria o drepta si si blanda imperatire.

F R A N C I A.

PARIS, 5 fevr. Prein o Ordonantia r. de 1 fevr. se denumi de legatu la M. Sa Regele Siciliei, D. Com. de Busierre, patele Franciei, pat'acum legatu straordenariu si ministru plenipo-tentiaru la M. Sa regele Olandiei. D. Comite so-si la Paris, inse numai trecundu, si un vapora-riu l'accepta la Toulon spre al duce la Neapole. — Starea critica a Regatului Neapolitanu, pre cum mai ingiosu, se pare in urma afl' induplcatu ca-binetulu, a nu lasá si mai incolo vacante un po-stu asia insemnatu intr'acestu momentu, fora de a se aflá reprezentata si Francia in locu, candu

emisarii anglesci se preambila pre la curtile Ita-liei.—Camar'a Deputatiloru inca nu sia termina-tu desbaterile, carele acum curru asupt'a Algeriei la paragrafulu 9. Siedentiele de maintainte se dis-tinsera prein polemicile intre Lamartine si Thiers asupt'a Italiei si Elvetiei, si intre presidentele Cabinetului D. Guizot. Dein carele inse nu pote omulu trage alta invetiatura, de catu ca toti a-cesti corifei a partideloru totu aceea si poli-tica urméza candu tienu a mana frenele guber-narei, ér' candu le scapa dein manta venu la im-putári in contr'a partidei opuse, ce cu tota dre-ptatea li se arunca inapoi Thiers, carele acum a-tatu partenesce radicalismulu revolutionariu si sa-crilegu dein Elvetia, in contr'a cabinetului Guizot, la 1836 érá cu totulu altulu scriendu intru o lim-ba cu multu mai aspra asupt'a radicalismulu el-veticu, de cum a scrisu guberniulu de acum, pre-cum ia demustratu D. Guizot dein incesi scriso-rielle oficiose a D. Thiers de pre atunci fiendu capu cabinetului francescu. Asta va se dica, a avé politica de partida.

I T A L I A.

Jurnalele germane, francesci, italiene sunt ple-ne de scirile dein Neapole si Sicilia. Revoluti-nea in Sicilia, mai alesu in Palermo, ajunse la gradulu celu mai inviersinhatu. Decretele Regie-nu se acceptara cu multiemirea cuvenentiosa. Mi-sicarile se latira si in regatulu neapolitanu si lu-ara o facia amenitiatoria. Ci scirile mai noue educu un nou documentu de benevoienti'a regia, ce neindoitu va fi un potentibsu midilocu spre asie-diarea capetelor interitate. M. Sa se plecá a proclamá prentu regatulu Neapolitanu o Constetutiune, cu datu dein 19 jan. care noi aici o pu-blicamu dupa Gazeta de Viena, si Journal des Débats, precum urméza:

„Noi Ferdinandu II, dein gratia D. diec-sta Regele ambeloru Sicilie etc. etc. etc. Dupa ce Noi intielesemu dorirea universale a multu ama-tiloru nostri supusi, de a obtiené asecurentie si institutiuni, amesurate civilizatiunei de acum, de-chiaramu, cum ca voi'a Nostra ne e, a impleni respuns'a dorire prein impartasirea unei Constetutiuni, si spre acestu scopu incredentiaramu pre al Nostru ministeriu de Statu, ca celu pucinu in diece dile se ne asterna un proiectu spre ase-raticá de catra Noi pre aceste temeie:

„Poterea legislativa va fi in exercitiulu No-stru, si a doue camari, un'a camar'a Pariloru si alt'a Deputatiloru. Cea de antain va stá dein persone, ce Noi vomu alege; ér' adbu'a dein de-putati, pre cari alegatorii i-voru alege pre teme-iulu uhui censu mai de aproape determinandu.

„Singur'a domnitoria Relegiune a Statului va fi cea catolica - apostolica - Romana; ér' alte culturi nu voru fi suferite.

„Person'a Regelui va se fia totu de a un'a sánta, si neci unui respunsu supusa.

„Ministri voru se fia respundiatori prentu tote faptele guberniului.

„Poterea armata de uscatu si de mare va se fia totu de un'a dela Regele atornatoria.

„Gard'a natiunale in totu regatulu va se se organizesca intru asemene forma, si dupa norm'a cei dein Capitale.

„Prelulu va se fia liberu, si numai unei legi represive supusu prentu totu, ce ar' poté vio-lá relegiunea, moralea, ordulu publicu, Rege, fa-meli'a regia, suprani stranii si famelielle loru, pre-cum si onorea si interesulu celoru privati.

,Noi incunoscentiamu publicului a-césta a Nostra domnesca si libera Resolutiune, si ne incredemu fedeleitai si sentiului de dreptate a poporaloru Nostre intru sustinerea ordului si a autoritaii cuvenentiose legiloru si deregatoriiloru acum statorie.

Ferdinandu. Duca di Seracapriola.

PARIS 2 fevr. Guberniulu a luatu astadi nouetatile urmatorie dela Neapole dein 29 jan. „Regele Neapolei, prein o proclamatiiune de adi apromise cu solenitate o constetutiune pre temeiele Cartei francesci.

„M. Sa fu acuprensu de cele mai vie aclamatiuni de catra al seu poporu.

„Eri Regele numi un nou ministeriu subtu presiedenti'a Ducelui di Serra-Capriola.

P R I N C I P I A

de limba si scriptura.

XLIV.

In urma se venimu si la acestu Organu de publicitate, ce ne amu alesu se ne fia depositoryu cercetariloru nostre literarie. Scopulu lui n'a ramasu necunoscutu inaintea lumei romane literarie; noi cercaramu preintr'insulu, ca prein un Organu de luminare, a reversa o lumina mai mare, cu faci'a aprinsa a cercetariloru filogice istorico-analitice, spre unele parti a le limbei romanesci, ce ni-se pareau nu destulu luminate, unele de cutotulu parasite. Si cu tote ca, cuprinsulu lui nu a fostu destinatu intregu a cercetari filogice, scopulu ia fostu si este curatu literariu. Ca amatori paceri si luminarei, nu imparechiarei si intunerecului, in cunoscentia ne aflamu ca n'amu semenatu zizania in sementia curata, neci amu datu causa intemeiata de afi judecati, ca amu fi necredentiosi supusi au rei cetatiani, nece degenerati ffi au despretiuitori poporului si sangelui de carele ne tragemu.

Obiectulu dar' mai de aproape in carele ne concentraramu tote poterile, si carele si de aci in colo va se remana nemisicatu, a fostu acésta dulce limba, caria se inchinara parentii nostri ca unui idolu viu si insufletitoriu, singurulu tesauru si ereditate ce ne a ramasu ne cumune cu altii, si care ca un firu rosiiu singuru e in stare de a ne porta prein tote tiesuturile intunecate ale istoriei acestui poporu anticu. Noi carii crescaramu si imbetranimu in braciaie filologiei limbelor, de care nu ne e rusine, si dein carele supseramu cele mai dulci bucurii a animei, nu poteamu fora pecatu a negrigi singura acésta ereditate parentesca, ce o luaramu de la cei ce dupa D. dieu ne dederu si vieti'a. O predilectiune catra acést'a inse de ca amu senti, inea nu ni-s'ar' poté pre dreptate imputa de pecatu politicu. Tote limbele sunt resuflarile mentei omenesci, de aci noi pre tote le pretiuimu si neci un'anu urimu,—tote au dreptulu, vie au morte, de a fi cercetate, studiate si judecate; cu catu mai multu dar', carele sunt vieti'a unui poporu mare, mare nu in intielesulu politicu, ci mare intru intenderea lui geografica prein atatea provincie dela 31° pan' la 55° al lung. si dela 38° pan' la 49° al lat. septentriunali, resfiratu, si in carea sta tota istoria unui poporu, ce sia pierdutu istoria si memori'a aniloru antai ai vietiei lui, cum sia pierdutu omulu venindu la anii preceperei tota aducerea a mente de anii infasiarei lui.

O limba, numerata intre limbele noue prentu ca e midiuloculu cumenecatiunei unui poporu intensu, ci care cautata de a prope arata tote semnele de carunte betranetie, a o studia nu numai analitice si comparative ci si dupe urmele inca neastupate istorice, e de un interesu ce apromite cele mai desfetatorie rezultate prentu totu filologulu, candu filologu e si cautata se fia totu omulu literatu, de ca nu in respectulu altoru limbe, celu pucinu intru al limbei sale, precum logicu cautata se fia totu omulu carele vre se fia dreptu cugetatoriu. Indulciti de rezultatele aflate si pan' acum, tota nevoienti'a animei ne amu destinatu o a ne o intorce si de aci inainte a o adurmeca pre tote anghiuirele si cotiturele, pan' unde nu vomu mai afla urma. Asta facundu credemu, ca nu vomu incurre neci o imputatiune dela neci unulu, carele scie pretiuu inca si ostenelele fora rezultatu.

Resultatele inse limbistice, ce aflamu, nu le credeamu a trebui se remana numai teoretice, ci dupa lipsele neindoite ale acestui poporu, fiendu ea (limb'a) inca via, a le apleca, dandu ore cum un impulsu spre o mai rapede a sangelui circular, ce inuia si insanetosieza, de ca nu si inteneresce. Dupa aceste rezultate ne credeamu indetoriti si indreptati, a ajuta prein acestu Organu la insasi indereptarea, inavutirea si cultura limbei romanesci: reinviendu dein uitare cuventele, formele, semnarile romanesci mai bune si parasite au prea raru usitate,—precum si reducundu ortografia, acelor a si a altoru cea mai buna nu numai dupa legile gramatecei rom. analitice-comparative, ci si dupa date adeverate cum s'au pronunciatu si scrisu la cei vechi si mai bene. Intru care urmare socotimu, ca vomu fi indereptati in ochii toturoru, carii sciu, cum ca nu numai, dupa varietatea pronunciariei in provinciele romane, nu e cu potentia a scrie dupa pronuncia toturoru, ci si ca nu avemu un dialectu statoritu recunoscutu de tota romanimea.

Marturia de acést'a dein urma ne este form'a limbei, cum se afla astadi nu numai la noi, ungurenii, ci si chiaru la fratii nostri cei de preste munti, cu tota diversitatea ei intre munteani si moldovani,—carii, de si dein principiu se paru a recunosce s premati'a formei limbei dein cartile baserecesci, ci in fapta nu o urméza, si bene facu. Ci ore bene facu, ca fia-care dein aste provincie urméza dialectulu particulariu al loru, moldovenii moldovenindu, muntanii muntenuindu, intr'atat'a catu de neci o proprietate a idiotismului loru, ca de atateasi reliquie sante, se paru a nu se poté desparti? Noi nu vremu, spunendu chiaru, neci a scrie moldovenesce neci muntenesce in catu-prentu form'a si cuventele limbei, neci macar' ungurenesce (intru intielesulu cum ne dicu cei de preste munti), pre catu adeca ne e cu potentia. Ci togm'a prentu aceea adoptamu totu, ce nise pare regulatu, ori in ce provincia rom. aflamu afi usitatu.

De aci noi neci potemu intrebuenti'a cuventele turcesci, rusesci, au nou-grecesci, usitate tramontaniloru, ci noue, ungureniloru, ne intielese, precum neci meriteza,—si dein aceeaasi causa neci de cele unguresci, nemtiesci, usitate noue ci ne intielese celor'alalti, nu numai prentu ca nusu romanesci, ci si prentu ca nusu intielese toturor'a.